

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krona. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naslovnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

„Zmaga!“

V Celju, dne 30. jan. 1908.

Navidezno neugodno se pričinja l. 1908. za nas štajerske naprednjake. Pri nadomestnih deželnozborskih volitvah je zmagal kandidat duhovniške „Kmečke zveze“ A. Terglav. Ta zmaga je rodila triumfujoče izbruhe veselja v duhovniškem časopisju, prinesla pa nam je tudi dokaj prijateljskih sunkov pod rebra i od strani onih ljudi, ki so danes naprednjaki, jutri nazadnjaki s sladkim izgovorom na ustih, da se gre za „blagor milega naroda“. Nas samih ta zmaga ni iznenadila; prvič je bila klerikalcem ugodna sestavitev volilnega okraja, drugič pa tudi na naši strani ni bilo pravega zanimanja za volitev. Priznajmo si: delavcev nam manjka, saj je treba pri veliki povprečni politični nezrelosti širokih vrst volilstva skoraj povsod orati ledino. Zato se čudimo sedanjemu kričanju klerikalnih listov: kdor gleda dalje, vidi, da vključ vedni dotiki z volilci in življenju med ljudstvom istega ne poznajo in da morajo vključ splošnemu razpoloženju, ki vendar za nje na hvalo stoletnemu „delu“ ugodno, delati s sleparjenjem in krčevitim agitiranjem za svoje „zmage“.

Starejšemu politiku, ki zasleduje naše politične boje na Sp. Štajerskem s paznim očesom, je pač sedaj jedno jasno: duhovništvo ni bilo nikoli odkritosrčno sobojevništvo za naše narodne pravice. Morda so mislili posamezniki pošteno in dobro — a sedaj, ko piha iz Rima in škofovskih stolic ostrejša sapa, je sledil takoj preobrat. Kajti

kako bi si mogli drugače razlagati, da se trudi sedaj duhovništvo v zvezi z neznačajnimi štreberji iz vrst inteligence čez noč podreti, kar smo si s težavo mnogo desetletij sezidali? Ubija se narodno čuvstvo med ljudstvom, ubijajo se naša narodna društva, rušijo se naši gospodarski zavodi, širi se v ljudstvu sovraštvo do iste narodne šole, katere smo si z velikimi žrtvami komaj napol priborili. Ljubljanski „Slovenec“ piše pod naslovom našega članka, da so naši poslanci posvečevali doslej svojo pozornost le uradniškemu vprašanju. Na neresničnost te trditve niti ne bomo kazali; vidi se pa, da ti gospodje v svojem slepem strankarskem fanatizmu popolnoma pozabljajo, da uradniško vprašanje za nas nima le pomena v narodnem, temveč tudi v gospodarskem, kruševnem oziru. Ali si ne zasluži noben slovenski kmečki sin boljšega kruha? Seveda — naše duhovništvo nima otrok — Kaj njemu mar za take reči!

No, da, da bi naši duhovniški poslanci vsaj drugače zasledovali pametno gospodarsko politiko! A glasovali so za zloglasno nagodbo z Ogri na ljubo — vladi. Doživeli smo prizor, da so se spremenili slovenski poslanci v ponižne hlapce in kimovce one vlade, ki nas Slovencev nikjer ne pripoznava niti za enakopravne državljane! Doživeli smo prizor, da so duhovniški poslanci drzno zanikali, da draginje sedaj ni, ko niso pokazali niti najmanjše volje o nji razmišljati. Kajpada, župniki imajo krasna posestva in sedaj še zvišane stalne plače; poleg tega se guli ljudstvo na vseh koncih in krajih pri krstih, pogrebih, beri, mašah, še

očenaša ne zmoli duhovnik zastoj za svojega farana. Njim ni treba kupovati moke ne masti — če pa to store, saj je denarja obilo tukaj! Ne bojimo se, da bi kmetje tega enkrat ne uvideli — skrbeli bomo po svojih močeh za to, da ne bo streglo naše ljudstvo politiki trebnih posameznih gospodov — temveč za se. In najboljša učiteljica bo sila sama . . .

Dejali smo že zgoraj, da se nam čudno zdi sedanje zmagovito kričanje duhovnikov. Nedvomno znamenje, da navkljub „zmagi“, kateri jih bo morda še sledilo več, vendar čisto, da lezejo počasi navzdol. Saj se jim tudi vesi na noge vse, kar more stranko pogubiti: notranja neodkritosrčnost, nepoštenost boja zoper nasprotnike, protislovje z nauki vere, katero baje branijo.

Časi se bodo za nas sicer še poslabšali. Odpadli bodo še mnogi, mnogi bodo še malodušni — a ideja se ne bo dala zatreti. Pridejo nad nas široke vrste onih ljudi, kateri ne pridejo nikoli dalje ko do domače fare, te neizmerne sile neznanja in duševne zalogosti bodo zakrile še marsikje napredne vrste. Poleg tega pa je naš boj tudi neizmerno težavnejši; dočim se imamo mi boriti proti Nemcem in klerikalcem, so vrgli ti vso narodno politiko v vodo in skrbje le samo za se. Vsaj „Slovenec“ piše v tem smislu v št. 21. t. l. Pa vse to nič ne de! Naš dober in pošten boj nam pridobiva dan zadnevom odločnih in neupogljivih pristašev, ki s svojo trdnostjo in politično naobrazbo tvorijo našo prihodnost. Prihodnost stranke in z njo prihodnost naroda.

Ministerska anketa o reformi srednjih šol.

V naučnem ministerstvu se je sešla 21. t. m. cela vrsta šolnikov iz cele Avstrije, da se posvetuje o reformi srednjih šol. Posvetovanja so se začela z govorom naučnega ministra Marcheta, kateri je dejal, da sedaj veljavnih učnih načrtov sicer ne smemo še smatrati za zastarele, da je pa vendar potrebno, da se uvažuje o njih reformi na temelju pridobljenihkušenj in napredka vede. Minister pravi, da bi bilo srednjim šolam na korist, ako bi se iz učnih načrtov odstranil ves nepotrebnibalast učiva, da bi se omejilo slovniškopoučevanje klasičnih jezikov, da bi se premenilo učni načrt nemščine kot učnega predmeta, da bi se moral modernizirati ponk zgodovine tako, da bi se posvetilo več pozornosti gospodarski in kulturni zgodovini, da bi se v zadnjem razredu uvedeno domoznanstvo razširilo s predavanji o sociologiji; da bi se reformiral ponk matematike, geometrije, prirodopisja itd.

Minister je tega mnenja, da treba sedaj obstoječe gimnazije in realke ohraniti tudi v bodoče, treba je samo reformirati in poleg teh dveh tipov vstvariti še nove vrste srednjih šol. Pravi, da se naučno ministerstvo bavi z vprašanjem, kako bi se dalo znanstveno in pedagoški poglobiti odgojo učiteljstva, tako da bi tudi srednješolsko učiteljstvo popolnoma razumelo svojo nalogo.

Za ministrom je govoril prvi sekcijski načelnik Pidoll. Govornik se je obrnil proti zahtevam onih, kateri hočejo, naj bi bila srednja šola kompromis

LISTEK.

Sodba.

Poljsko napisal VI. St. Reymont.

Poslovenil J. Glonar.

(Dalje.)

— Pokončajmo jih! Čemu treba razbojnikom duhovnika. Naj se izteg-nejo kakor psi. Ne čakajmo! Lahko nam uidejo in potem pridejo s pomag-
gači. Pobijmo jih!

Ko sta Gajdi čula, od kod jima lahko pride rešitev, sta začela obupno prositi:

— Usmiljenje, ljudje! Spovedala bi se rada! Dajte nam duhovnika . . . po duhovnika . . .

Na njuno nesrečo ni bilo duhovnika doma; odpotoval je že proti mraku.

— Potem pa se naj spovesta pred celim ljudstvom — je nekdo predlagal.

— Dobro! Tako! Naj le priznata! Naj povesta resnico — so pritrjevali drugi.

Nekdo jima je prerezal vrvi na

rokah in jih postavil pred cerkvenim pragom na kolena.

— Odprite cerkev! Spovedala se bosta! Odprite! — so se začeli pogosti klici, a Jernej je zaklical:

— Ni treba! Greh bi bil, če bi peljali take razbojnike v cerkev, za njih je dovolj, da so lahko na posve-čenem kraju. Tiho tam — je zakričal ženskam, ki so ščebljale, potem pa se je sklonil k Gajdoma in rekel:

— Sedaj priznajte, a samo resnico. Ljudstvo vama lahko da odvezo! — in prikleknil je ob njima, drugi pa so storili enako in se pokrižali ter vzdihovali.

Gajdi sta začela nekaj jecljati in sta se ogledovala na vse strani.

— Razumljivo govorita! Glasno! Gospoda Boga bi rada goljufala — so začeli ljudje vreščati.

Stari Gajda se je začel tresti kakor bi mu duša uhajala, naenkrat je zajokal in je med hudim stokanjem priznal svoje grehe.

Nastalo je tiho kakor v grobu, ljudje si celo dihati niso upali, ponehalo je pokašljevanje, samo jokavi glas

se je slišal v temi in se širil, kakor struga krvi, zgoraj pa je ječal zvon in šumela so v vetru drevesa.

Groza je padla na duše, lasje so vstajali ljudem, ljudje so se v strahu trkali na prsa, tuintam je kdo žalostno zastokal, v vsa srca je prišel velik strah, ker je Gajda, dasi je zvrčal krivdo na sina in na žandarja, priznal ne le vse, kar so mu očitali, ampak še mnogo hujših reči . . .

Ko je končal, je padel razkrižan naprej, začel biti s čelom ob cerkveni prag in tako prositi za usmiljenje, da se jih je mnogo začelo z njim vred jokati, močje pa so zavreščali:

— Sedaj naj se Gašpar spove! Gašpar! Hitreje, lopov! No, ne boš? — in začeli so ga biti s palicami po bokih in pretepati, da se je ves stekel vzravnal:

— Sami ste razbojniki! Nedolžne hočete ubijati! Sami ste razbojniki in izdajice . . . Lopovi! Mrhovine! Krvniki! — in preklinjal je in se grozil strašno, dokler ga ni stari naprosil:

— Spokori se, sin! Priznaj, potem ti mogoče odpustijo! Spokori se!

— Nečem. Usmiljenja razbojnikov ne bom prosil! Stekli psi! Hlapci! Ne potrebujem spovedi. Naj me ubijejo! Naj samo poskusijo, pasji bratje. Jutri jim vojaštvo povrne za mene! Naj se me samo dotaknejo! — je kričal kakor zverina, skočil na noge, vrgel se s pestmi na najbližje, stari pa za njim molče kakor volk.

Nastal je strašen vrišč, a premagali so ju takoj in jih vrgli kakor kup cap tje, kjer sta prej bila, Jernej pa je jezno zaklical:

— Ubežati sta hotela! Grozita nam z maščevanjem! Razbojnika sta in najhujša zlodeja. Kaznujte jih, ljudje! Pobijte jih, kakor stekle pse. Vsi jih bijte! Vsi! Bij, kdor na Boga veruje! — je kričal razjarjen.

Ljudstvo se je zmajalo, kakor gozd v vetru in se vrglo na razbojnika, sto drogov se je vzdignilo in padlo z gluhim treskom, vzdignil se je krik do neba, kakor bi bil konec sveta in zopet je vtihnilo, tako da se je čulo v temi le treskanje palic, topotanje, kričanje žensk, sopenje, hropljenje, preklinjanje in vmes strašni, divji kriki obeh Gajd.

NA BALKANU VRÉ! ZAKAJ VRÉ — ???

med zahtevami, katere stavi na mladino družba in država. Med temi dvema stališči ni kompromisa. Pidoll zahteva, naj se reformatorji drže načela: mladost mladini! Proč z mrtvimi jeziki iz spodnjih razredov; pouk naj se vrši na temelju materinščine in naj bo tako urejen, da se dijaki svojemu jeziku temeljito priuča. V tretjem razredu naj se uvede šole pouk jednega modernega jezika; z latinščino naj se začne šole v petem, z grščino pa šole v sedmem gimnazijskem razredu. Pidoll zahteva, naj se ojači pouk prirodnih ved, naj se v 7. in 8. razredu jemlje več ozira na individualne naklonjenosti dijakov ter naj se matura odpravi. Za učitelje pa zahteva po angleškem vzgledu popolno prostost poučevanja. Dela naj se z vsemi sredstvi na to, da bodo učitelji manj sodniki, zato pa bolj pomočniki in svetovalci dijaštva.

Dr drugega dne je govoril baron Gautsch, ki je svetoval, naj bi se poleg obstoječih srednjih šol osnoval še nov srednješolski tip na temelju moderne filologije. Ta ideja je na Nemškem že izvedena. Prof. Hneppé in Schipper priporočata, naj se postopa pri reformi srednjih šol brez nadaljnjih poskusov po nemškem vzgledu, seveda, brez pogrškov, ki so se delali na Nemškem. Prof. Bobrznynski priporoča, naj se poleg srednjih šol usvoji tudi meščanska šola. Reforma srednje šole naj pa obstoji glavno v tem, da se pouk sedanjih predmetov proglobi, mesto da bi se uvajali novi, zahteva tudi autonomije posamičnih srednješolskih zavodov.

Tretjega dne je nastopilo tudi mnogo govornikov, katerih eni so zagovarjali klasične jezike, dočim so drugi zahtevali, naj se odstranijo. Med zagovorniki klasičnih jezikov je bil tudi posl. Pernerstorfer. Najzanimivejši je bil pa govor prof. Drtine. Dokazoval je, da je dandanes enotna srednja šola nemogoča in da je neobhodno potrebno, da se vstvari več ravnopravnih in ravnocenih tipov srednje šole. Jednotno izobraževanje bi bilo v spodnjih razredih pač možno, v višjih razredih je pa razdelitev po strokah neizogibna. Z reformo politične uprave naj se iz-

vede tudi decentralizacijo šolske uprave. Vsakemu narodu naj se da pravico, da si sam upravlja svoje šolstvo. Formalni pogoji za uspeh reformnega dela so: 1. da bi se v šolski upravi poveril pedagoško in didaktično vodstvo strokovnjakom; 2. da bi se šolstvo laiciziralo ter oprostilo upliva katerekoli cerkve; 3. birokratski formalizem naj se odstrani na korist samostojnosti in svojepravnosti učiteljstva, učiteljskih zborov in šolskih svetov, v katerih naj bo učiteljstvo zastopano po izvoljenih članih iz svoje srede.

Toliko gimnazija kolikor realka potrebuje reform. Idealni plan bodoče srednje šole bi moral temeljiti na znanstveni razdelitvi vednostnih strok na dualizmu prirodnih in duhovnih ved ter bi moral biti završen s harmoničnim, jednotnim, filozofskim nazorom na svet in življenje. O uplivu antike na srednje šolsko izobrazbo pravi Drtina, da bi bilo bolje, ako bi na gimnazije prihajali z vseučilišč navdušeni apostoli grške življenjske modrosti nego pa še tako temeljiti poznavalci klasičnih jezikov. Duševni dobiček, ki ga daje današnji pouk grščine, ne stoji v nikakem razmerju s trudom, ki ga daje dijakom ta način poučevanja. Drtina predlaga naj se začne pouk latinščine v 3., pouk grščine pa v 5. razredu. Dalje priporoča, naj se da absolventom 6. gimnazijskega razreda pravico služiti kot enoletni prostovoljec kakor na Pruskem. Predlaga nadalje, naj se ustvari nov tip šestrazrednih licejev na temelju realk, kateri bi naj odgovarjali potrebam in zahtevam trgovskega stanu. Meščanska šola naj ostane in se spopolni.

Končno predlaga Drtina, naj se oživotvori v „Čechische Revue“ stavljen predlog, da bi se v naučnem ministerstvu osnoval stalni oddelek za šolsko reformo sploh. Svoja izvajanja je končal z željo, naj bi se reforma srednjega šolstva izvedla v tem smislu, da bi naši mladini podali v šolah ono veliko dedščino preteklosti in sicer: iz antike ljubezen do narave, veselje do življenja in tvorno moč; iz krščanstva ljubezen do bližnjika v smislu humanitete kot socialno dolžnost; iz dobe

prosvitljenosti (18. stoletje) zaupanje v moč človeške misli, v moč in izdatnost znanja. Tako bi v smislu Komenškega in Leibniza postala naša šola delavnica človečnosti v smislu humanitete izobrazbe ter bi pripravljala moralni in kulturni preporod moderne družbe.

Četrtega dne se je razpravljalo o razmerju med ljudsko in srednjo, srednjo in visoko šolo. Večina govornikov se je izrekla za to, da se odstrani matura sploh in da naj se mesto mature uvede rajše nekaka splošna skušnja dijakov pri vstopu v višjo gimnazijo, da bi se na tak način manj sposobne, ali ne dovolj pripravljene učence obrnilo na drugo pot. Če se matura odpravi, naj se uvede na visokih šolah poseben oddelek, na katerem bi nezadostno pripravljeni dijaki lahko spopolnili svoje znanje.

Na gimnaziji naj se odpravi dosedanji način izpraševanja od ure do ure in naj bi se rajše izpraševalo iz celih zaokroženih celot tega ali onega predmeta. Večina je za to, da se pismena matura in klavzurne skušnje na vseučiliščih takoj odstranijo.

Na slovanskih zavodih naj bi se posvečevalo več pozornosti slovanskim starožitnostim in naj bi se v tem smislu revidirale učne knjige. Na to se je glasovalo o predlogih glede predlaganih reform.

Bil je jednoglasno sprejet predlog, naj se uvedejo pri maturi bistvene olajšave. Iz zaključnega govora ministra Marcheta je razvidno, da hoče učna uprava uvesti olajšave že pri maturi 1908. l.

Na programu je bila še razprava o telesni odgoji. Referenta sta bila prof. Hneppé in Thomsen, v imenu ministerstva za deželno obrambo je govoril general Piskaček ter dejal, da bi telesna odgoja morala imeti edino ta namen vcepljati mladini smisel za disciplino, točnost, ubogljivost in zaupanje v samega sebe, ne pa morda šablonovitost in igranje na vojake.

Prof. Drtina predlaga:

1. Telovadba bodi obvezni predmet ter se poučuj na vseh srednjih šolah po 3 ure na teden, od katerih naj se vsak semester posveti nekoliko ur za pouk v higijeni. Pri vsakem zavodu naj se osnujejo če li mogoče igrišča.

2. Telovadne sisteme naj se revidira in dela na to, da bode telovadba pripomoček za moralno vzgojo.

3. Prostih iger naj se udeležujejo vsi dijaki po eno uro v tednu, naj se prirejajo redni sprehodi in izleti. Ure iger naj štejejo učiteljem med obvezne ure.

4. Klasifikacija v telovadbi naj se odstrani in nadomesti s karakteristiko telesne zdatnosti dijakov.

5. Pripravna izobrazba učiteljev telovadbe bodi znanstvena.

6. Znanstveno izobraženi učitelj telovadbe naj bode glede plače in drugače ravnopraven z drugimi profesorji.

7. Nadzorstvo telovadbe in telesne odgoje naj bode izročeno strokovnjakom.

Vsi ti predlogi so bili sprejeti. — Nato je bilo stavljenih še nekoliko predlogov in zaključni govor naučnega ministra.

Nečuvane besede nemškega ministra Peschke.

„O kaki končni spravi in o trajnem miru med dvema kulturno tako razvitima narodoma, kakor so Čehi in Nemci ne more biti nikdar govora. Mogoče je pač kako sporazumljenje, ki bi značilo toliko kot kako premirje, boj se bode pa nada-

ljeval, dokler eden obeh narodov ne podleže. Upajmo, da — podpirani po svojih sorojakih iz vseh dežel, v katerih bivajo Nemci — bomo mi tisti, ki pridejo k cilju.“ — Te besede je izustil nemški minister rojak Peschka v Gradcu na shodu nemškega ljudskega društva dne 27. t. m. V Avstriji smo navajeni na močno politično hrano, to je pa vendar že preneprebavljivo!

Kaj uči jeden prvih svetovalcev Njegovega Veličanstva in član baron Beckovega kabineta? Ta minister uči, da se da narodnostno vprašanje v Avstriji rešiti samo na ta način, da se zatrejo nenemški narodi, kajti kar velja za Čehe, to bode veljalo po tega uzornega ministra načelih tudi za nas Slovence itd. On „upa“, da bodo Čehi zatrti, zatiralci pa da bodo Nemci. Ta minister se zanaša, da bodo Nemci s celega sveta pomagali avstrijskim Nemcem dušiti Čehe in Slovence, katerih ves greh obstoji v tem, da hočejo kot narod živeti.

Dosedaj smo menili, da je temeljna misel avstrijske države mirno soživljenje raznih avstrijskih narodnosti po načelu ravnopravnosti. Zdela se nam je, da nas to uče zgodovina in osnovni državni zakoni, kakor tudi mednarodna politika. Danes nam pa prihajajo ministri, člani vlade, kateri uče neobhodnost politike, krvi in meča v narodnih vprašanjih. In ti ministri so člani onega kabineta, ki si je postavil kot tretjo in tudi najvažnejšo svojo nalogo: rešitev narodnega vprašanja ter spravo narodov v Avstriji, član onega kabineta, katerega slepo podpira večina slovenskih državnih poslancev in vsi člani naše kmečke zveze.

Barbarske besede ministra Peschke so padle kot grom in kot blisk so nam osvetlile položaj. Tako vlado podpirajo slovenski poslanci? Apostolom take narodnostne politike služijo slovenske stranke kakor S. L. S. in kmečka zveza? In te stranke in njih voditelji so še tako predrzni, da narodu vtepajo v glavo, da so oni edini branitelji njegovih „verskih in narodnih“ svetinj?!

Tu imaš ti zapeljano ljudstvo zopet jaseh, žalibog le prejasen dokaz, kaki so zavezniki tvojih „edino pravih voditeljev, tvojih pravih prijateljev.“ Le z njimi in za njimi naprej, ti „domači“ prijatelji v zvezi z ministrom Peschko in tako vlado, te bodo kmalo na dobro pomirili, iztrgali ti bodo jezik in ugrabili ti zemljiško last, kakor delajo njih bratje na Pruskem s Poljaki. In kmečka zveza in S. L. S. jih v tem podpira!

Politični pregled.

Domače dežele.

V proračunskem odseku se je razpravljalo zadnji terek o izdatkih za ministerstva. Ob tej priliki se je oglašilo več govornikov, ki so kritizirali politiko celega ministerstva in posameznih ministrov. Poslanec dr. Korošec je v svojem govoru prišel do spoznanja, da so pri sedanjem ustroju vlade posebno za manjše narode ministri-rojaki potrebni. (Kdo pa je kriv, da Slovenci še nimamo nobene zaslonbe v kroninem svetu, če ne klerikalci, dr. Šusteršič z dr. Korošcem vred?) Zavrnil je Peschkov govor v Gradcu, govoril o nacionalnih nemških uradnikih in o škodljivem delu „Schulvereina“ in „Südmarke“. („Slovenec“ piše, da so naši poslanci doslej le skrbeli za naše uradnike. Kakor bi to bilo malenkostno narodno vprašanje! Pripomniti je tudi treba, da doma dr. Korošec hujska proti Ciril-Metodovi družbi! Doma smo torej drugačni kakor

Čez nekaj časa je črnela pred cerkvenim pragom samo spačena masa, v kateri ne bi nikdo spoznal obeh tatov, ki je bila vbita v sneg in blato. Od nje pa se je širil medel duh po krvi...

Zvon je umolknil, ali ljudje še si niso oddahnili, ko so se začeli od vasi kriki, da je žandar zbežal.

Kmetje so prihajali eden za drugim in pripovedovali in vreščali:

— Stražnik je zbežal! Kakor hitro je udarilo na zvon, smo vdrli v sobo, a njega že ni več bilo...

— Skozi kamrico je utekel! Mlinarjeva ga je opozorila na nevarnost.

— Da, da, saj smo videli, kako je odšla. Ona ga je posvarila, ona!

— Ni res! — je zatolil mlinar in priskočil s stisnjenimi pestmi.

— Vsi so vedeli, da je bila stražnikova ljubica, vsi — so zavreščale babe in vsak, kdor je kaj vedel, je povedal svoje, dokler se ni Jernej oglasil:

— Ljudje, poslušajte! Bratje! Kaznovali smo te tukaj, a eden nam je ušel, najhujši. Moramo ga uloviti... Ravnotako bomo kaznovali vsakogar,

ki bo delal ljudstvu krivico, vsakega tata in vsakega izdajico. Na konje in za njim. Na konje, moške! Zbežal je v mesto! Za njim — dobiti ga moramo, živega ali mrtvega! Hitreje, ljudje, da dan vsega ne pokvari. Hitro!...

Ljudje so se razbežali in čez nekaj časov je že jezdilo nekaj kmetov po različnih cestah proti mestu, da so se konjem širile nozdrve in da je škropilo blato pod kopiti.

V vasi je postalo vse tiho, prazno.

Samo na pokopališču so še neke ženske stokale in tarnale.

Sredi ceste pa se je, ne meneč se za sneg in dež, ki mu je bil v obraz, vlekel proti domu mlinar, pogosto postajal, težko dihal, včasih se opotekel a potem zopet postajal kakor mrtev in šepetal tiho, bolesino, iz bolečine razmučenega srca:

— Taka si t. rej, hčerka! Taka! Žandarjeva ljubica! — je govoril pri sebi.

In stisnil je trdno palico v pesti, samo tresel se je, kakor bi imel mrzlico in goste solze so mu tekale po licu

Slovenci

62 12-1

kupujte samo pri slovenskih trgovcih in podpirajte samo slovenske obrtnike. — Napredek in obstanek vsakega naroda je samo v trgovstvu in industriji. Kdor kupuje pri naših nasprotnikih izda svoj narod.

na Dunaju. No, vlada mu to radikalno nedolžno repenčenje že odpusti — (dekorum se mora čuvati.) Govoril je tudi poslanec dr. Ploj. Želel je, naj se sedaj vlada posveti rešitvi narodnostnega vprašanja, povdarja pa, da se to vprašanje nikdar ne bo rešilo, ako se bo vlada le na Češko ozirala in rešitev le postopoma izvrševala. Narodnostno vprašanje se mora rešiti za celo državo po istih principih, vlada ne sme poznati Slovanov višje in nižje vrste. Naj bi vlada takoj pričela s pripravami za narodnostni sporazum, posebej naj se spravi več discipline med nemško uradništvo, ki je sedaj nacijsko, ker upa s tem na avanzma. Najboljše bi se rešilo narodnostno vprašanje z ustvaritvijo narodno enotnih upravnih okrožij namesto dosedanjih dežel. Ker pa je ta rešitev sila težavna, naj bi se poskusilo z razširjenjem avtonomije posameznih deželnih odborov. Ustanovilo pa bi se naj državno okvirno postavo za varstvo narodnostnih manjšin.

To je znamenit govor. „Narodna stranka“ je že v istem smislu predlagala rešitev narodnostnega vprašanja na Sp. Štajerju in je bilo tudi že na njenih shodih sklenjenih nekaj tozadevnih resolucij. Na izvajanja g. dr. Ploja je odgovoril ministerski predsednik baron Beck, da bo uradništvo podučil v tem smislu, da bo zapustilo poti nacijske politike. (To v premislek spodnještajerskim političnim uradnikom!) Glede narodnostne sprave pa je izjavil, da bo vlada to pospeševala korakoma, deželo za deželo.

Z ozirom na gornji govor g. dr. Ploja si je privoščil ljubljanski „Slovenec“ nekaj perfidnih napadov. Mi sicer nimamo mandata, braniti g. dr. Ploja, toda vzgled naj kaže vso zlobo duhovniškega časnika! Očita mu, da je za nas Slovence škodljivo, ako bi vlada postopala objektivno pri imenovanju uradnikov (!) in to baje zato, ker Slovenci v politični upravi nimamo nič uradnikov. Gospodje, ali ste tako navivni in mistite, da bodo pri sedanjih upravnih razmerah mladi praktikanti — posebej če so še Slovenci — takoj preskočili bogvekoliko nemških starejših kolegov? Da bi le bila vlada objektivna, več ni treba. Tudi pri sodnji. Ampak „Slov.“ stavi blazne zahteve, da vrže kamen na — dr. Ploja. To se tudi vidi glede avtonomije. Ta predlog je baje kakor oni glede objektivnosti — izdajalski!! Končuje pa tako-le: „Poslanec je še (dr. Ploj), dvorni svetnik tudi, toda med Slovence ga vsaj mi (radi zgoraj navedenega govora) ne bomo več šteli“. Tako se zastruplja v interesu vere in katolištva naše ljudstvo.

Nemški devetčlenski odbor je sklenil sklicati prihodnjo sejo, h kateri

bodo povabljeni tudi člani proračunskega odseka in delegacij pripadajoči vsem nemškim strankam in v kateri se bode poskušalo določiti jednotno postopanje Nemcev v proračunskem odseku in v delegacijah.

Kršč. socialci so z bar. Beckom zelo nezadovoljni, ker ni še z ustanovitvijo ministerstva dela gotov. Posl. Kunschak je nedavno dolžil ministerskega predsednika, da s tem ministerstvom niti ne misli resno. Opominjal ga je, naj plača svoj dolg — ali pa naj gre — to se pravi, naj se umakne komu, ki bode dunajskemu rotovžu bliže.

Madžari so z vnanjo politiko barona Aehrenthala zelo zadovoljni. Njih glavni listi ga složno hvalijo kot modernega diplomata, kateri krči avstrijski vnanji politiki nove in boljše poti. Opozicijski listi pa grajajo isto vnanjo politiko Aehrenthalovo kot splošno nezadovoljanje in propadanje. Kedo laže, hvalilci ali grajalci — ali morda oboji?

Bela vrana med madžarskimi žurnalisti je K. Szokolay, urednik „Az Ujszaga“. Szokolay je šel v Zagreb ter se posvetoval s hrvatskimi politiki raznih strank. Na temelju svojih informacij je napisal članek o krizi, v katerem pravi med drugim: „Ako hočemo uvesti na Hrvatskem normalne razmere, moramo premeniti pragmatiko (železniško). Pragmatika se vleče kakor rupeca nit skozi vse hrvatske pojave... Madžari nimajo na Hrvatskem nobene zanesljive opore, zato je tudi banov položaj težaven. Politična nezanesljivost in nezadovoljnost je na Hrvatskem tako velika, da bomo prej ali slej prisiljeni dati Hrvatom velike realne koncesije, ako je bomo hoteli zadovoljiti. Kljub temu si pa vlada še vedno razmišlja ali bi pragmatiko premenila, kar bomo enkrat še drago plačali. Nek politik mi je dejal: Madžari goje politiko, kakor bi hoteli Hrvatsko pognati v revolucijo. — In Tomašić (madžaron) je dejal: „Ogrska vlada ne sme zagrešiti več mnogo pogreškov v hrvatski politiki...“

Končno vender en pameten glas tudi izmed madžarskih politikov. Pomniti treba, da sama pragmatika ne bo več zadostovala za rešitev cele krize.

Slovenske novice.

Štajersko.

— „Celjski Sokol“ je imel v sredo zvečer v čitalniških prostorih „Narodnega doma“ svoj občni zbor. Otvoril ga je brat starosta, dr. Karlovšek in omenil v kratkih, jedrnatih besedah glavne dogodke preteklega društvenega leta. Tajnikov namestnik br. Furlan prečita zapisnik lanskega obč. zbora, kateri se odobri, na to pa poda obširno poročilo o delovanju „C. S.“ v l. 1907. Omenjemo predavjanje br. dr. Schwaba „O mladeniških zmotah“, ustanovitev društva „Sokolski dom“, za katero se je največ potrudil br. načelnik Smertnik, udeležitev razvitja zastave „Žalskega Sokola“ in nastop pri tamošnji javni telovadbi, pešizlet v Šmartin, izlet v Domžale, udeležitev velikega sokolskega zleta v Pragi in ustanovitev vaditeljskega tečaja, katerega se sedaj udeležuje 10 domačih bratov in jeden brat sokol iz Šoštanja. Poročilo se vzame z „Nazdar“ klici naznanje in se izroči tajnikovemu namestniku br. Furlanu za točno in obširno sestavitev zahvala. Blagajnik br. Meglič poroča, da je imel „C. S.“ lansko leto 1755 K 20 vin dohodkov in 1100 K 71 vin. izdatkov. Čisto

društveno premoženje znaša sedaj 1150 K. Poročilo se vzame pohvalno naznanje.

Brat načelnik Jože Smertnik poroča o telovadbi. Po zagrebškem zletu je nastala v „C. S.“ vsled primanjkanja primerne telovadne dvorane mrtva sezona v telovadbi. Še-le lansko poletje se je pričelo na telovadišču v Gaberju znova pridno telovaditi; veselje do telovadbe je tudi vzrok, da letošnjo zimo telovadba navzlic žalostni telovadnici okoliške ljudske šole ni prenehala. Želeti je tem bolj, da se kmalu postavi „Sokolski dom“ in da bratom prilika telovaditi v primernih prostorih.

Izid volitev novega odbora je sledeči: starostom je na občno željo znova izvoljen brat dr. Karlovšek, podstarostom br. dr. Guido Šernec, načelnikom br. Smertnik, odbornikom in njih namestnikom br. dr. Božič, Furlan, Kunej, Lončar, Meglič, dr. Janko Šernec, Jos. Zabukošek in Maks Zabukošek, rač. pregledovalcem pa brata Leskošek in Jagodič.

Pri slučajnostih se je sukal razgovor o veliki maškaradi „C. S.“ v nedeljo, dne 1. marca.

— „Sokolski dom“. Po občnem zboru „C. S.“ se je vršil občni zbor društva „Sokolski dom“. Kakor je omenil predsednik gosp. dr. Karlovšek, stoji društvo sedaj precej ugodno in je up, da bo kmalo, najbrž še to leto, stal v Gaberju zaželjeni „Sokolski dom“ zelo upravičen. Treba je bilo premagati dokaj sitnosti, prenameniti pravila v prilog izvrševanja gostilniške obrti v novem domu, poiskati primeren prostor in še mnogo drugega. Vršilo se je mnogo sej in posvetovanj: nov odbor društva bo našel celo zadevo že precej dozorelo. G. J. Smertnik poda nato blagajniško poročilo, ki izkazuje, da ima sedaj društvo 7364 K 27 vin. čistega premoženja. Ker je g. dr. Karlovšek vsled preobilice drugih poslov ne more prevzeti predsedstva, se izvoli novim predsednikom društva g. dr. Ant. Božič, odbornikom gg. dr. Vrečko, Lončar, Rebek, dr. Karlovšek in Jože Smertnik, namestnikom gg. Stermecki, Koštomaj in J. Lešničar, računskim pregledovalcem gg. Kunej in Meglič. G. J. Smertnik je nato razvil zanimiv načrt prihodnjega dela društva, zlasti govoril o novih dohodkih in prišel do veselega zaključka, da bo „C. S.“ imel gotovo kmalu svojo streho! Pri podrobni razpravi se je stavil še marsikateri zanimiv predlog in se je predložila marsikatera dobra misel. Novemu odboru želimo mnogo uspehov — zlasti pa, da bi ga slovensko občinstvo marljivo gmotno podpiralo!

— Plesni venček „Slov. trg. društva v Celju“ se vrši kakor že objavljeno v nedeljo, dne 2. svečana t. l.

Trgovski plesni venčki so pretekla leta uspeli bodisi glede udeležbe ali v gmotnem oziru najsijajnejše, ter se je tudi letos nadejati, v očigled velikemu zanimanju od strani občinstva, da bode udeležba letošnjega plesnega venčka nadkriljevala vse dosedanje enake prireditve.

Kakor dosedaj, upamo, da bode naše zavedno trgovstvo tudi sedaj na svojem mestu, ter razvilo agitacijo, da bode naša prireditve — katere čisti donesek je namenjen fondu za ustanovitev trgovske bolniške blagajne — kar največ mogoče dobro obiskana in da bode ne samo moralni, temveč tudi gmotni uspeh zagotovljen.

— Protestni shod proti izjavi celjskih Nemcev (to se pravi magistratne klike), da se deželni volilni red, čegar krivice čutimo zlasti Slovenci, ne izpremeni, prirede celjski so-

cijalni demokratje v nedeljo, 2. februarja v gostilni „pri zelenem travniku“ v Celju. Ker se gre tukaj proti skupnemu sovražniku, se udeležijo tudi Slovenci shoda in bodo govorili, kakor čujemo, tudi slovenski govorniki. Začetek shoda je ob 2. uri pop. Udeležijo se ga državni poslanec Resel. — Želeti bi bilo, da bi bila udeležba od naše strani dobra, da bi videli celjski Nemci, da niso oni edini merodajni gospodarji celjskega mesta.

— „Narodni svet za Štajersko“. V tako naslovljeni notici piše „Slov.“, da je „Domovina“ v zadnji številki preteklega leta sama priznala, da se je s tem (namreč z zahtevo „Narodnega sveta“, da stopijo vsi štaj. slov. poslanci v skupen klub, na kar je dr. Korošec s svojimi iz „Nar. sveta“ izstopil) naredil pogrešek. Mi kaj takega nismo nikoli priznali, temveč piše naš list v št. 152 iz leta 1907 popolnoma jasno in odločno: „Duhovniki in njih služabniki ne marajo delovati v nobeni korporaciji, katera ni popolnoma in brezpogojno pod njih oblastjo in poveljem; duhovniška stranka trpi in podpira samo take organizacije in tako delo, katero služi v povečanje duhovniškega vpliva in duhovniške oblasti, da pa ovira in onemogoči vsako združenje, katero bi bilo vsem stanovom in vsemu narodu jednako prospešno in koristno. Ker bi v „Narodnem svetu“ duhovniki ne vladali, zato so dr. Korošec in drugovi razbili in onemogočili njega ustanovitvev.“ Vobče je v tej notici „Slov.“ govoreči o „Nar. svetu“ toliko hinavstva, da se kar čudimo. Isti dr. Korošec, ki pravi na shodih, da mu je narodnost deveta briga, isti ljudje, ki se trudijo na vse kriplje uničiti gospodarski spodnještajerske Slovence, se delajo sedaj užaljene narodnjake! Prepričani smo, da če bi se jih povabilo k skupnemu delu, bi to ravno tako urno odklonili kakor lansko leto. Saj se poznamo! Ljudem Koroščeve in Verstovškove baže nikdo več ne zaupa. Ne kot politikom ne kot — možem. Da bi vsaj odkrito povedali, za kar jim gre! Tako pa lažejo in se hlinijo. Pfui Teufel!

— Žalski diletanti prirede v nedeljo, 16. svečana t. l. v korist „Ljudske knjižnice“ veselico z vprizoritvijo Anton Medvedove tridejanske burke „Na ogledih“, ki je kakor vse druge igre tega avtorja, prav prikladna za gledališke odre na deželi in ima zelo zabavno vsebino, vzeto iz kmečkega življenja. Razn tega je na sporedn tudi deklamacija, solopetje in igranje gosli s spremljevanjem glasovirja. Razna društva v okolici se prosijo s tem, da se blagovolijo ozirati s svojimi prireditvami na ta dan. Podroben spored bomo priobčili še pravočasno.

— Iz Mozirja. Prešmentani pustni čas tebe je sami špas! Mi Gorjanci smo se zavzeli da gremo v kratkem skupno v Mozirje pogledat kaj se tam godi. — Slišali smo da bo veselica. Kaj pa bo tam? Čitalnica ima veliki ples — maškarado. Presneta beseda „maškarada“ hočmo to poznati, gremo gotovo magari v coklah, na saj se bomo vsaj razločili od flosarjev in poljancov, turisti tudi pridejo ter napravimo skupni izlet v planinsko koč „pst“. — Planinska koč v Mozirju. — Prihodnjič kaj več.

Radovedneži.

— Svojega pastorka je ustrelil posestnik Zelič iz Vodice blizu Slivnice pri Celju, ker je ta hotel vzeti svojo mater, katero je Zelič neprestano pretepaj, s seboj na Zgornje Štajersko. Celjsko porotno sodišče ga je obsodilo na 10 mesečno ječo. — Isto sodišče

je obsodilo Štefana Lorberja iz Polene radi uboja k triletni ječi. Ubil je namreč fanta Orača radi nekega dekleta.

— **Iz Konjic.** Konjiškemu „gospodu“ se je razlil žolč in v divjem srcu meče goreče strele v svojem mariborskem „laibžurnalu“ na vse narodno napredne Slovence konjiškega trga in okolice. Vse, kar ne trobi brezpogojno v klerikalni rog, ometal je „častiti gospod“ s klerikalnim blatom, z nesramnimi psovskami, s katerimi izpodkopava konjiškim slovenskim trgovcem in obrtnikom zaupanje in ugled pri slovenskih kmetih. Na ta način je spravil klerikalni „narodnjak“ že dosti slovenskih grošev v žepe nemčrskih trgovcev, ki so mu gotovo za njegovo protislovensko agitacijo jako hvaležni z besedo in — dejanjem.

Vrhunec nesramnosti pa dosega naša klerikalci v svoji gonji proti tukajšnji slovenski posojilnici, ki si je stekla v času svojega obstanka največjih zaslug za narodno življenje konjiških Slovencev in za gospodarsko ojačenje dravinjskih kmetov. Gole izmišljotine in podle laži pošiljajo med svet, samo da bi ubili za gospodaski in kulturni napredek dravinjskih Slovencev toliko zaslužni denarni zavod in si sezidali na njegovih podstikah duhovniki svojo stavbo. Vendar, še predno jim je padla ta misel v glavo, bili so že obsojeni od naših kmetov, ki pač ne morejo pozabiti onih izgub, ki so jih zadele pred leti pri konjiškem konzumnem društvu. Samolastno knjigovodstvo in denarno gospodarjenja neveselih kaplanov je takrat zakrivilo zgodnji propad konzumnega društva ter povzročilo ogromne žrtve nesrečnim udeležencem. Za takrat se je pokazalo, da zidajo strokovno nezreli in gospodarsko neveseli duhovniki svoje stavbe na zelo polzka tla, vsled česar je hitri polom njihovih zgradb več kot gotov. Posojilnica, ki bi jo poklicali v življenje naši kaplani, bila bi že kot a priori mrtvorojeno dete, ker so v trgu že itak dve posojilnici, kaplani sami pa gotovo nimajo toliko denarja, da bi jo vzdrževali.

Upamo, da kmetje ve gredo več na lmanice, ker si preveč težko zaslužijo svoje groše, da bi jih metali v vodo. Gospodu kaplanu pa svetujemo naj se uči v Mariboru mesto knjigovodstva krščanskega nauka, katerega bomo rajše poslušali, nego njegove nezrele politične izbruhe. Duhovnik bodi oznanjevalec vere in ljubezni, ne pa sejalec prepira, ker bi se sicer zgodilo, da se izreče prihodnjič nezaučena mesto japonskemu cesarju konjiškemu kaplanu.

— **Iz Trbovelj.** Opozarjamo slavno občinstvo na današnje vabilo iz Trbovelj med društvenimi stvarmi. Igrali se bodo „Legijonarji“ s spremljevanjem ljubljanskega seksteta. Ker je igra velezanimiva svetujemo vsem prijateljem umetniškega užitka, naj se polnoštevilno odzovejo vabilu, ako tudi ni kedo posebnega vabila sprejel.

Prireditelji.

— **Čuden strah.** V bližini Sevnice, v neki vasi, se je pojavila pred kratkem nekega večera na mostu sredi vasi čudna žival. Ko je šla neka gospa nekako ob pol 9. uri čez most, dasiravno je bila precej temna noč, je vendar opazila to čudno žival z dvema glavama. Slika naše vaše morale!

— **Iz Poljčan.** G. Gajšek, tam izpod Pekla, ki je pred nedavnim vabil lačenbergerje k sebi na klobase, se vljudno vpraša, naj pove, če ni bil on tisti, ki je rekel, da teh (duhovnikov) ne rabimo pri poljčanski posojilnici. Slednje se hoče sedaj seveda obesiti g. ravnatelju Joštu. Da je omenjene

besede res izgovoril Gajšek dne 31. decembra 1906, pripravljena sta pod prisego potrditi svedoka, katerih imeni sta v uredništvu na razpolago. Gosp. Gajšek, besedo imate! (Ta slučaj je zopet jasen dokaz „poštenosti“ in „resnicoljubnosti“ naših duhovniških podrepnikov.)

— **Na naslov c. kr. pošte.** Teden pred božičem so se poslale 3 Mohorjeve knjige kot tiskovina pod naslovom: Alojz Šiško, Zagreb, Ksaverska cesta 23, po pošti Sv. Lenarta v Slov. gor., a še danes niso prišle adresatu v roke! Izginile so brez sledu! Zakaj? Zavezane so bile v ozki slovenski trak, kakor ga dobiš pri narodnih trgovcih s firmo. Gotovo so prišle v roke kakemu zagrizenemu poštnemu uslužbencu v roke in ta jih je kasiral! Naslov je bil slovenski, Slavno c. kr. pošto ravnateljstvo prosimo naj stvar preišče!

— **Slovensko zgodovinsko društvo** opozarjamo, da kupujejo tujci pri nas v Slovenskih goricah starino. Mogoče bomo imeli sami kedaj muzej za Spodnje Stajersko, a bati se je praznih obodov, ker nam Nemci vse prej pograbi, slovenski kmet pa je tako nezaveden, da se z veseljem za majhno nagrado odkriža nerabljivim stvarjem! V interesu naše stvari bi bilo nujno potrebno, da se pouči naše ljudstvo o važnosti te stvari bodisi v časnikih, v javnih oklicih ob nedeljah po službi božji, v različnih društvihi. Strankarski boj da mnogim pozabiti na narodne dolžnosti. — Dobro bi bilo, ako bi takoj storilo slovensko zgodovinsko društvo vse potrebno, pri čemur bi gotovo šli društvu na roko.

—o.

— **Ne v Severno Ameriko!** Razni agentje, kateri so zgubili sedaj vsled pojemanja izseljevanja mnogo zaslužka, širijo neresnične vesti, da rabi v raznih tovarnah Združenih držav v Severni Ameriki na tisoče delavcev. Te vesti so pretirane in svarimo rojake, da ne sedejo agentom na lim in ne gredo v gotovo pogubo.

— **Goldinarji** bodo sedaj počasi zginili iz prometa. Avstroogrška banka jih pridno nabira, izplačuje pa sedaj samo krone in petkronski denar.

— **V Št. Petru niže Maribora** je imela „Kmečka zveza“ zadnjo nedeljo zborovanje. Med sprejetimi resolucijami, ki jih priobčuje ljubljanski „Slovenec“ bodejo zanimale naše bralce sledeče: 1. Volilci zahtevajo splošno, tajno in enako volilno pravico tudi za deželni zbor. 2. Zbrani volilci zahtevajo skrajšanje ljudskošolskega pouka na 7 let, odpravo poletnih počitnic in več gospodarskega poduka v zadnjih razredih ljudske šole. 3. Vlada naj ustanovi slovensko učiteljsko v Ljubljani. Shodu je predsedoval — Ivan Roškar.

— **Predsednikom deželnega sodišča v Gradcu** je imenovan predsednik okrožnega sodišča v Ljubnem Ant. Kless. — Pri deželnem sodišču v Gradcu ni razun par avskultantov prav nobenega slovenskega uradnika.

— **V konkurz** je prišla tvrdka Scholger na Bregu pri Ptuj. — Umrli je v Št. Pavlu 29. januarja baronica Hackelberg, vdova po nekdanjem državnem poslancu baronu Hackelbergu.

— **V Slovenjgradec** se je vrnil zdravnik dr. Pollak iz Pliberka nazaj. Se mu menda vendar ta bolj dopade. V toliko tedaj popravljamo svoje tozadevno poročilo.

— „**Südmark**“ je darovala za prizidek nemski šoli v Ormožu 6000 K. Dotična nemška šola bo nam postala z leti sila nevarna!

— **Železniška nesreča.** Na železniški tir železnice Kapfenberg-Au-Seewiesen se je zvalila velika skala, ob katero je zadel stroj večernega poštnege vlaka. Stroj se je prevrnil in leži na travniku, dva voza sta popolnoma razbita. Kurjač je dobil hude opekline, popotnikom se ni ničesar zgodilo. Tir je že prost.

— **Ljubezniv mož.** 31 letni kajzar Petrovič je tako nemišljen in surovo ravnal s svojo ženo in otrokom, da nista mogla več vzdržati poleg njega in je prišlo do ločitve zakona. Petrovič ni hotel za svojo družino ničesar več dati; da bi vzel svoji ženi vsako pravico do kakega plačila, je zažgal kajžo, na kateri je bila žena solastnica. Hišica je bila pri zavarovalni družbi „Franco-Hongroise“ zavarovana. Petroviča je obsodilo v pondeljek celjsko porotno sodišče k 5 mesečni težki ječi.

— **Klerikalen odgojitelj.** Celjskemu klerikalnemu profesorju Fonu očita napredni dijaški list „Svoboda“, da je iznal s svojim infernalnim početjem že nebroj dijakov iz gimnazije in spodil nebroj žalostnih mater, ki so ga prišle prosit usmiljenja kakor živino iz konferenčne sobe. Lepe profesorje ima potemtakem slovenska mladina na srednjih šolah!

— **Velik požar.** V Zagorju ob Savi je uničil v sredo zvečer velik požar čistilnico za premog.

— **Iz Šmarja pri Jelšah.** Nekdo je nafari bal tukajšnjega kaplana Cerjaka, da je gostilničar g. Gradt na dan dopolnilne deželnozborske volitve izpolnjeval volilcem glasovnice za Zdolška. Kaplan Cerjak je na to meni nič tebi nič drugega dne kar na cesti prijel g. Gradta in mu očital to „grozno“ dejanje. Dobil je primeren odgovor, posebno, ker se g. Gradt ni udeležil doslej nobenih volitev, še manj pa je za jedno ali drugo stranko agitiral. — (Vprašali bi pa, ali ima vobče kaplan Cerjak pravico koga zaradi političnih zadev oštevati? Kaj ga to briga? Op. por.). — Zadnjo nedeljo je med pozno mašo padlo nekaj ometa s cerkvenega stropa. Nastalo je precej zmešnjave in strahu, nesreča pa se ni nobena zgodila.

— **Politično-gospodarski shod** se vrši v nedeljo 9. svečana v Sokovi gostilni v Moškanjcih po rani maši. Poroča g. državni poslanec dr. Ploj o svojem delovanju v državnem zboru, pridejo pa tudi domače zadeve na dnevni red.

— **Pri Sv. Janžu na Dravskem polju** so zmagali pri občinskih volitvah v vseh treh razredih narodnjaki proti štajercijancem.

— **Dve učni mesti** ste razpisani na petrazredni v drugem plačilnem razredu stoječi ljudski šoli v Črešnjevcu pri Slov. Bistrici. Prošnje do konca svečana 1908 na krajni šolski svet.

— **Vse cerkvi!** Kakor poroča „Sl. N.“ je zapustila v Ptuj umrla profesorjeva vdova Kunstek vse svoje premoženje v znesku 15.000 K tamošnjim menihom, revnemu bratu s štirimi otroci pa — nič.

— **Umrli** je v Sevnici g. Franc Žigur, 45 let star.

— **Stavbeno gibanje v Mariboru.** Lansko leto se je sezidalo 27 novih hiš (8 prithčnih, 8 enonadstropnih, 5 dvo- in 1 trinadstropna). Popravili in predrugačili so 9 hiš.

— **Iz Kapfenberga.** Dne 25. jan. je neki Bogomir Pongratz v Kapfenbergu končal svoje grenko življenje na ta način, da si je prerezal žilo na vratu z britvijo. Šele v jeseni je prišel iz umobolnice v svoj rojstni kraj.

— **Hinc illae lacrimae!** Ko se je lansko leto postavil g. dr. Kukovec

na čelo naprednega gibanja na Štajerskem, so letele nanj najbolj zlobne pušice iz znanih virov v Celju. Ta boj še sedaj ni ponehal. In zakaj? Svoj čas je duhovništvo dr. Kukovca vabilo v svoj tabor; ker pa g. dr. Kukovec ni prodal svojega moštva kakor znani uskoki, je postal nevernik, sovražnik slov. naroda in bogve kaj še vse. Jasen dokaz, da se gre našim duhovnikom samo za se — narod in njegove koristi so jim deveta briga.

— **Razprava** proti onima uradnikom Južne železn. Engelbrechtu in Schönthauerju, ki sta ogoljufala Južno žel. za 42.000 K, se vrši v Celju, dne 3. in 4. febr.

— **Slovenci v Zagrebu** si osnujejo svoje lastno društvo „Lipa“.

— **Cene živine v Gradcu, 30. jan.** Prignanih je bilo na sejm 851 glav. — Plačevalo se je za kilogram boljše žive teže: pitani voli 76—82 vin. (izjemno 90), napol pitani voli 68—74, suhi voli 58—64, pitane krave 54—64, napol pitane krave 44—52, suhe krave 30—42, biki 52—70 vinarjev. Cene so bile povprečno po 2 K za met. stot boljše ko zadnji teden. — V Ljubljani je bila cena živini 56—64 vinarjev za kilogram žive vage.

Dopisi.

Katoliško občinsko gospodarstvo ter c. kr. okr. glavarstvo v Mariboru. V občini Zamarkova, okraj Sv. Lenart v Slov. goricah, prosil je dne 9. prosinca 1907 posestnik Jožef Cartl pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Mariboru za krčmarsko koncesijo. Podpiral je svojo prošnjo s tem, da v vasi Lormanje dozda ni nobene slične obrti, da je on lastnik hiše, v kateri se je svojčas izvrševala slična obrt in v kateri jo je on tudi izvrševal kot najemnik prednika Matije Dvoršak.

Z odlokom c. kr. okrajnega glavarstva z dne 13. junija 1907, števil. 12503 zavrnilo se je to prošnjo in to radi tega ker, prvič baje ni lokalne potrebe in to z ozirom nato, da se v občini Zamarkova izvršujete itak dve krčmarski obrti, ker je nadalje prostor v katerem bi se imela izvrševati obrt premajhen in ker je končno vsled poizvedeb ugotovljeno, da manka prosilcu potrebna zanesljivost in neomadeževanost.

Ta sklep je dosloven prepis občinskega sklepa občine Zamarkovo. Prosilec Cartl pa se je tem mogočnejšem predlansko leto pri priliki volitev zameril stem, da ni hotel iti volit hujškuča Korošca, namreč da je šel ta dan na Ptuj.

Glavarstvo je, kakor gori navedeno, slepo sprejelo poročilo občine ter brez daljnih dokazov zavrnilo prosilca.

V rekurzu, katerega je vložil Cartl zoper ta samovoljni sklep, obrazložil je obširno celi položaj, dokazal, da sta oba prva razloga pobita s tem, da se je pred kratkim še izvrševala v njegovi hiši krčmarska obrt ter da zdaj v celi vasi ter eno uro na okoli ni krčme. Glede zadnje točke pa je zahteval primerno zadoščenje, da se mu brez vzroka krati čast in poštenje. Dokazal je, da je bil samo enkrat v svoji mladosti kaznovan radi prestopka po § 411 k. z., da druge kazni sploh nima. Celo njegovo drugo življenje ter življenje njegove rodbine je bilo vzorneje kakor vsakega izmed onih katoliških očakov.

Seve visoka namestnija v Gradcu se s takim rekurzi dolgo ne ukvarja, marveč je z enim kratkim stavkom zavrnila rekurz. Jožef Cartl je dosegel

stem svojo njemu po postavah predstojajočo pravico!?

Dne 13. junija 1907 — tedaj ni bilo nobene lokalne potrebe za krčmarsko obrt v vasi Lormanje in to po pravokretnem naziranju slavnega občinskega urada, c. kr. okrajnega glavarstva in c. kr. namestnije v Gradcu.

Dne 1. oktobra 1907 pa je bilo drugače. Takrat je prosil nemškutar Jozef Steinbauer, ki niti ni posestnik, človek ki je za svojo osebo vse napravil, kar je imel, za krčmarsko koncesijo v vasi Lormanje dvajset korakov od Cartla. In zdaj, čez komaj četrto leto, našla je naenkrat „narodna“ občina Zamarkova, da je krčma nemškutarja Steinbauerja prepotrebna, da je ta, kateremu niti žena ne zaupa sosesi, popolnoma mož za krčmarja. Ravno istega naziranja bilo je tudi c. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru. In dne 1. januarja 1908 je že naznanil kazalec žejuim Lormenčanom prepotrebno krčmo Steinbauerja.

Prašamo zdaj c. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru, kako razlaga te svoje ukrepe? Od katoliške občine se nam to ne zdi čudno, pač pa od c. kr. urada? Dne 13. junija ni lokalne potrebe dne 1. oktobra istega leta pa je naenkrat pri nespremenjenem dejanskem položaju podana lokalna potreba.

To je klofnta pravici v obraz, to se pravi imeti ljudstvo za norca. Te pravice pa mislim še nima niti c. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru niti gospod namestniški svetnik grof Attems v Gradcu.

Leposlovno in zabavno društvo pri Sv. Rupertu v Slov. goricah se bliža dvajsetletnici svojega obstanka. Ustanovitelj — med njimi bivši gospod nadučitelj in g. kaplan Stolz — so postavili to duševno izobraževališče z visokimi cilji, kakor kažejo pravila in ime, brez strankarskih namenov.

— Prišli so drugi časi — z „voditelji“, ki vidijo tudi v leposlovnem in zabavnem društvu — politiko. Napočila je znana doba g. kaplana Kečka, o kterega „delovanju“ ve marsikdo kaj povedati ... Temu gospodu je bilo menda ime zgoraj pregrešno, drugi dan je bilo prekršчено v „katoliško bralno društvo“. Črtal je iz imenika članov kratkoma naše učiteljstvo tudi z g. ustanoviteljem vred — hvaležno delo?! — ne da bi koga vprašal! Naročil je toliko „Slov. Gosp.“, da jih ni moglo društvo plačevati in zato je prevladalo breme na različne posestnike, ki so pa večinoma te vsiljence odslovili. Kupil je gramofon, ki pa je — društvena last — izginil kakor kafa z njim vred. Ne čudimo se, da je odstopil v takšnih razmerah predsednik, mož, ki si ne da vsiliti edino zveličavne politike „Slov. Gosp.“.

Knjige iz dobe ustanovitve so brez sledno izginile. Seznam izkazuje molitvenike, pobožne knjige, nekatere zvezke Mohorjeve družbe in „ljudske knjižnice“ in — nekaj Spillmanovih povesti. Kako so se zašli v to družbo „Križarji“?! Jurčič, Stritar, Kersnik, da ne govorim o drugih pisateljih, bi bili nekaj strašno pohujšljivega za naše društvo!!! Člani — če nimajo od drugod (od g. kaplana privatno) kaj boljšega — pač morajo imeti lepo sodbo o slovenskem slovstvu!

Dela se tudi s časniki „prepričanje“. Na čelu več iztisov „Slov. Gospodarja“, za njim dolgi nazadnjaski rep „Slovenec“, „Naša moč“, „Domoljub“ itd. Tako preparirani člani vam zlahka verjamejo — za to se tudi gre — da je neki „Narodni List“ hujski ko „Štajerc“.

Mesto da bi se plačeval „Kmetovalec“ ali kaj takega, je rajši jeden „Slov. Gospodar“ več! V zapisniku je sprejeto, da daruje društvu nekdo „Domovino“, a po mnenju g. župnika bi to škodovalo edino zveličavni politiki „Slov. Gosp.“, ker „Domovina“ dokaže „Slov. Gosp.“ — laž! Zato takšen strah! —!

Žal, da smatrajo „voditelji“ društvo za politično strankarsko sredstvo — za kimanje in za agitatorni boben Rožkarjevih shodov, na katerih se naj ploska in besno kriči: Živio poslanec Rožkar!..!

Bližajočemu se občenemu zboru želimo maksikterozdravilo, da bo društvo tudi drugim pristopno in ne odbijajoče — kar bo edino v prid društvu in njegovem procvitu! V ta namen te vrstice v razmišljanje odbora!

H. Š.

Poezija in proza.

(Dr. K. Ozvald.)

„Ostanite doma,
ki žal vam je zlata!
A kdor tujine videl ni,
očine ceniti ne zna!“
(Aškerc.)

„Do Beljaka tretji razred!“

Vozni listek je na varnem in
„srce trepeče
od hrepenenja,
v šumni vrtinec
sili življenja.“

Brzovlak je pravkar smuknil mimo zadnje ogrske vasi ob budapeštansko-pragerski progi. Kakor razjarjeni tašči se zdaleka oči iskré železnemu zmagju, vsled jeze najbrž, da mu vsak trenutek postaja Središče zakliče: stoj!

Bodisi da je „Abfahrt!“ ali „Partenza!“ ona čudotvorna beseda, ki v divji tek požene tisto kačo klopotačo, ki jo imenujemo vlak, mojemu ušesu je vselej mila in draga, čeprav ni slovenska.

Še se nisem s kupeja dobro poslovil od središkega zvonika, in brzovlak že drdra in ropoče in mikasti potnike, kakor bi šlo za stavo, podeč se čez širno ravan Ptujkega polja.

Lepo si, Ptujsko polje! A nisi še našlo svojega pevca in ne slikarja, dasi si vredno kista in lire. Bujnoster tepih so tvoje njive in senožeti in goljave, pisana preproga, ki ji čaroben rob na levi tvorijo vinorodne Haloze in na desni prelepe Slovenske gorice, ti naša Hana in ob enem naša step. Tudi domača Klijó se še ni na te ozrla, čeprav je v tvojem srcu bil in žil in mislil nje veliki učenec Slekovec. Mitrov tempelj in mnogobrojna rimska grobišča so kamenitozgovorna priča tvoje preteklosti. Kriva turška sablja je do zdaj bila edino črnilo tvoje zgodovine; temu dokaz so priimki: Turk, Turkuš, Hasanmali, Mustafa, Murat, Oman ...

„Maribor!“

Pozdravljen, kraj nekdanjih „vzorov in bojev!“ Dobrodošli spomin na gimnazijsko klop! Res da je večkrat bilo treba kositi „pri solncu“, da je čisto večerja obsegala kos ovsenjaka iz frančiškanskega samostana pa — pogled na izložbo klobas in krač, a vendar dobrodošli! Da je mogoče, niti ne obotavljal bi se, sedanjosti zamenjati za preteklost. In splošno amnestijo ob enem vsem onim pedagogom, ki so mi po svoji nerodnosti ogrenili predmete, do katerih sem sicer v srcu gojil največjo ljubezen in spoštovanje.

„Mémínisse iuvat“, a železni konj ima železno srce. Ne brigajoč se za moje „mar-i-bor-ske“ spomine, jo je zavil v romantično dolino med zelenim Pohorjem na eni, pa skalnato strugo bobneče Drave in Kozjakovimi grebeni na drugi strani.

Ne bom tuhtal, ali je res Pohorje = Pogorje in Kozjak = Bocksrücken. Etimologizovanje včasí človeka zelo potegne za nos ter me rado spomni hudomušneža, ki je trdil, da je divni Bled dobil svoje pomenljivo ime, — ker postane bled, kdor vpraša v tamošnjih hotelih za račun. Rajše motrim impresionistično sliko narave, ki se na desno in levo nudi očem. Z deščicami krite strehe, mnogobrojne žage ob srebropenih potočkih, ki pribuče s temnega jelovja, in vitkostase smreke po gorskih rebrih zgovorno pričajo, da je tukaj doma lesna industrija. Gospodar v tem lesenem kraljestvu pa je oni v debelo raševino oblečen in okoren, a sicer dobrodušen Pohorec.

„... ki srce mu bije zlato.

a lice kaže trdo in robato“

in ki sem ga še otročaj spoznal, ko je sredi Drave ogromne splavi s sigurno pestjo krmaril tja doli proti junački Hrvaški.

Dolenji Dravograd! Zdrknivši čez most nad Mislinjo smo v deželi,

„v kateri očetje so naši sloveli,

ktera zdaj ima grob komaj za nas.“

V večernem solncu se svetlikajoča, postava visoka Obirja in razorana glava sive Košute se mi zdita otožna slika umirajočega slovenstva v tužnem Korotanu.

Dalje sledi.

Kranjsko.

— Deželni predsednik Schwarz je dobil baronstvo. Menda za svoje „zasluge“, katerih si je veliko pridobil za — Nemce.

— Drobne novice. Obesil se je v Sp. Šiški gostilničar Celarc. — Influenca silno razsaja okrog Litije. Po nekaterih hišah leži mlado in staro. — V sodnem okraju Višnja gora se je osnovalo „Društvo za otroško varstvo in mladinsko oskrbo.“ — Nadučitelj g. Adlešič v Krškem je dobil za 40letno zvesto službovanje častno svetinjo.

— Shod zaupnikov „Narodno-napredne stranke“ se vrši na Svečnico, to nedeljo, v Ljubljani. Na dnevnem redu so deželnozborske volitve.

— Poraba ledu v Ljubljani znaša 4000 voz na leto, kar povzroča okroglo 7000 K stroškov.

— Vsled preoblike pijače je umrla Marija Mav v Motniku. Dva meseca je bila nepretrgoma pijana.

— Dropljo je ustrelil g. Kristan iz Št. Vida pri Zatičini. Droplja je že sila redka na Kranjskem.

Primorsko.

— Klerikalna stranka na Gorškem je že postavila svoje kandidate in sicer, v splošni kuriji: dr. Breclj, dr. Pavletič in Alojzij Fon (drž. posl.); za kmečke občine: prof. Berbuč, župan Klančič in Mih. Zega ter na Tolminskem dr. Gregorčič.

— Na shodu agrarne stranke pri Rebku minolo nedeljo se je pokazalo, da so baš voditelj nove stranke oni, kateri s pravo zagrizenostjo netijo med ljudstvom mržnjo med posamičnimi stanovi. Med temi zagrizenci sta se odlikovala posebno Mermolja in dr. Franko; večina drugih govornikov se je odlikovala po treznosti in zmernosti v nazorih. Posamični govorniki so poudarjali, da so agrarci naprednega mišljenja in da je njih edini namen rešiti ljudstvo iz rok duhovniške stranke ter bi se zato morali združiti z ostalimi naprednimi elementi v deželi. Tej ko solnce jasni misli se pa z vso silo upirata voditelja agrarne stranke gg. Mermolja in dr. Franko in zahtevata, naj agrarci postavijo samostojne kandidate. Tako cepljenje naprednih močij je klerikalcem in Italjanom samo na korist.

— V Istri so se po časniških poročilih Italijani s Hrvati in Slovenci

tako daleč pobotali, da dobe Italijani deželnem zboru 25, Slovenci in Hrvati pa 19 poslancev (doseданje razmerje je bilo 32 Italij. proti 11 Slov.). Tudi volilni okraji bodo kolikor le možno narodnostno edini.

— V Polj se bo osnovala državna policija, vendar pa se bo pustilo Italijane vladati v mestu.

— Požar je uničil „Hotel pri pošti“ v Miramaru pri Trstu; škode je 50.000 K.

Zahvala.

Iskreno se zahvaljujem vsem narodnim volilcem, ki so za mene dne 23. januarja oddali svoj glas in mi s tem izkazali svoje zaupanje. Če tudi nisem dobil večine, bodem zmiraj ponosen, da se je tako lepo število mož neupogljivega značaja izreklo za mene v volilni borbi.

Jože Zdolšek.

Ponikva ob j. z., dne 28. prosinca 1908.

Gospodarstvo.

— Nova češka cementarna je bila ustanovljena v Radotinu na Češkem. Akcijski kapital znaša poldrugi milijon kron.

Trgovska pogodba s Srbijo ne bode posebno ugodna ne za nas ne za Srbijo. Carinski tarifi na avstrijske industrialne izdelke so v primeri z onimi v prejšnji pogodbi vseskozi zvišani; tako se bode plačevalo od tekstilnih izdelkov (platno, sukno) od 125 do 200 dinarov (skoro toliko kron) za vsakih 100 kg blaga; na 1 hl piva se bode plačalo 10 dinarov (prej samo 5 din.) carine itd. Proti temu je pa tudi Srbiji popolnoma onemogočen izvoz živine in izvoz mesa iz obmejnih klavnic pa na zelo majhno množino omejen. Kakor videti, ne prinaša nova pogodba ne Avstro Ogrski ne Srbiji znatne koristi.

Društvene vesti.

— Bralno društvo za Gaberje, Spodnjo in Gornjo Hudinjo naznani svoj prvi letni občni zbor, kateri se vrši v nedeljo 2. svečana ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne Omladič „Pri lipi“. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

— Iz Trbovelj. Vaše blagorodje vabimo h gledališki predstavi „Legionarji“, igri s petjem iz Napoleonovih časov, ki jo priredimo v dobrodelne namene v soboto 1. svečana 1908 ob 8. uri zvečer v dvorani g. Forteja v Trbovljah na Vodah. Po predstavi plesni venček. Vstopnina: I. prostor 2 K 50 h, II. 2 K, III. 1 K 50 h, IV. 1 K, stojišče 70 h. Pri predstavi in plesu svira sl. ljubljanski sekstet na lok. Gotove udeležbe pričakujejo prireditelji.

(O p o m b a: Solozbveznim otrokom vstop ni dovoljen.)

— Bralno društvo pri Sv. Andražu v Slov. gor. ima v nedeljo, dne 2. februarja t. l. po večernicah v šoli svoj XVIII. občni zbor po običajnem vsopredu s in petjem domačega mešanega zbora. Potem prosta zabava v gostilni g. Neže Rola. Odbor.

— Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu priredi dne 11. marca t. l. v trgovski dvorani slavnostno Trubarjevo akademijo.

— „Čevljar — baron“, opereta v treh dejanjih, spisal R. Hahn, poslovenil J. Alešovec, godba Hauptnerjeva, se bode uprizoril v soboto, 8. svečana, ob 8. uri zvečer v Šoštanju (hotel „Avstrija“) v prid Šaleški podružnici Slov. plan. društva. Po predstavi plesni venček. Svira pomnožena šoštanjska narodna godba na lok.

— Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju naznanja, da se vrši 4. redni občni zbor dne 6. svečana t. l. ob 7. uri zvečer v prostorih restavracije Krautstoffel, Universitätsstrasse 9. — Svobodomiselni slovaški gostje dobrodošli!

— Umetniški koncert priredi „Slov. Čitalnica“ v Mariboru v soboto, dne 15. svečana ob 8. uri zvečer v mali dvorani „Nar. doma“. Pri koncertu nastopita gospoda Julij Bochniček-Laubner, kr. dvorni operni in koncertni pevec in profesor Jan Buchtele, virtuos na gosli. — Predprodajo vstopnic sta prevzela g. Bureš, urar na Tegetthofovi cesti in Cirilova tiskarna, kjer sta izloženi tudi slike umetnikov.

— Vabilo na „Šentpavelski plesni venček“, ki se priredi v nedeljo, dne 9. februarja v zgornjih prostorih gostilne g. Fr. Vedenika. K plesu igra dobroznana ciganska godba „Roy“. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 1 K, za obitelj 3 K.

Ker je eventualni dobiček namenjen ubogi šolski mladini v St. Pavlu, pričakuje se prav obilne udeležbe. Posebna vabila se bodo jela v kratkem razpošiljati. Odbor.

— Čitalnica v Ljutomeru ima svoj 40. redni občni zbor na Svečnico dne 2. februarja t. l. ob 7. uri zvečer — v slučaju nesklepnosti ob 8. uri pri vsakem številu — v prostorih g. Seršena. Poleg običajnega vsporeda podava g. Kryl o ustanovitvi „Čitalnice“ in njenem razvoju v teh 40. letih. Štiridesetletnica bode poleti. Na polnoštevilni poset vabi najvljudneje odbor.

— Učiteljsko društvo za ljutomerski okraj ima svoj občni zbor v četrtek, dne 6. svečana predpoldne po 10. uri v Ljutomeru. Spored: 1. Za-

pisnik. 2. Dopisi. 3. Poročila: a) tajnikovo, b) blagajnikovo, c) knjižničarjevo, d) pevovodje. 4. Poročila po verjenikov listov. 5. Volitev odbora. 6. Pravila „Zveze štaj. slov. učiteljev in učiteljic“ (Vanda). 7. Poročilo o seji upravnega odbora „Zveze“. (Tomažič.) 8. Slučajnosti. Cenjeni tovariši in tovarišice, pridite v vsakem vremenu!

— „Kmetško bralno društvo na Polenšaku“ ima 2. svečana po večernicah svoj redni občni zbor po običajnem vspredu. K obilni udeležbi vabi odbor.

— „Kmetško bralno društvo na Polenšaku“ priredi 9. svečana po večernicah tombolo v prostorih gospoda J. Lovreca. Po tomboli prosta zabava s petjem in godbo. Veselica se vrši na korist šolarske in bralnega društva knjižnice, zato se darila hvaležno sprejemajo. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

— „Društvo slovenskih profesorjev“ bo imelo v nedeljo, dne 2. t. m. o pol 10. uri dopoldne sestanek v restavracijskih prostorih ljubljanskega „Narodnega doma“. Na dnevnem redu bode razgovor o nameravani reformi srednjega šolstva. O tej točki bodo (posebno z ozirom na naše razmere) referirali prof. gg.: Jarc E., Jeršinović, Podboj, dr. Tominšek, Wester Jos. in dr. Žmave.

Kupujte narodni kolek!

— Zabavni večer društva Zvezda na Dunaju se vrši v nedeljo, dne 2. t. m. v dvorani „Lehrerhausverein“ v VIII. okraju na vogalu Langeasse 20 in Josefgasse 12, souterrain, s prijaznim sodelovanjem sl. pevskega zbora slov. akad. društva „Slovenija“, g. Rado Posege (bas-solo) in g. cand. iur. Janko Sitarja (flavta-solo). Začetek točno ob 7. uri zvečer. Prijatelji društva dobrodošli!

Zadeva šoštanjске posojilnice in tovarnarja g. Ivana Vošnjaka

je ugodno vrejena. Vošnjak se je z upniki poravnal, posojilniške tirjatve so pa nespodbitno zavarovane in uknjižene na njegove nepremičnine. Posojilnica je dobila na osebno jamstvo potrebne svote, da ugodni vsem zahtevam vlagateljev.

Za neveste in ženine poročni prstani in druga ženitovanka darila.

Rafael Salmič

v „Narodnem domu“ v Celju

Velikanska zaloga ur, prstanov, uhanov, verižic i. t. d. Velika izber očal ter optičnih predmetov.

Velika delavnica za vsakovrstna popravila.

Vsakomur je na ogled stotine zahvalnih in priznalnih pisem.

Naročite cenike katere razpošiljam zastoj in poštne prosto.

Točna postrežba! Nizke cene!

10 13-3

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po štiri odstotke ter pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Gornji grad, Sevnica, Šmarje, Šoštanj in Vransko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280 000 K. Zato razdeli znatne svote v občekoristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje. Dosedaj jo dovolila za dijaške ustanove 30.000 K, za vodovodne naprave 10.000 K, za napravo potov 1500 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 2.400 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 2.000 K, skupno tedaj nad 45.000 K.

Slovenci, poslužujte se

južnoštajerske hranilnice

pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih,

da se naloži denar za mladoletne in varovance izključno le v **južnoštajersko hranilnico.**

POSOJILNICA V CELJU

v lastni hiši
Narodni dom

POSOJILNICA uraduje vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne razun nedelje in praznikov.

POSOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4100 združnikov, kateri imajo vsega nad 88.000 K vplačanih deležev ter ima sedaj nad 6 1/2 milijona kron hranilnih
::: vlog in nad :::
330.000 kron
::: rezervnega zaklada. :::

Hranilne vloge sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po **4 1/2 %**

::: posojilnica plačuje :::

rentni davek

sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osebni ali hipotekarni kredit proti 5 1/2 % in 5 % obrestovanju.

14 52-52

Svetovne vesti.

— Francozi niso zadovoljni s tem, da se pomiloščne velike zločince. Te dni je v Donayu ljudstvo roparja van Doveja, kateri je bil pomiloščen na dosmrtno ječo, tako zbil, da so ga napol mrtvega odpeljali v ječo, kjer bo gotovo umrl.

— Svatba milijonarke. V Novem Jorku se je vršila minule dni poroka gospodične Vanderbiltove z madžarskim grofom Szechenyjem. Svečanosti pri poroki so stale več stotisoč kron. Amerikanci pa niso zadovoljni, da pridejo „propadli evropski aristokrati po ameriške bogate dedinje in jih odpelejo z denarjem vred iz Zveznih držav“, kakor je govoril senator Gawin.

Rudolf Anderwald

brivec v Celju v Graški ulici

bode imel zaradi „trgovskega plesa“ v Celju na Svečnico svojo brivnico

odprto do 6. ure zvečer.

Učenec

za trgovino z mešanim blagom s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme pri **ANTONU OSCHLAG**, Ponikva ob juž. žel. 82 1

Službo

69 3-3

občinskega tajnika

nadomestiti je pri občinskem uradu v Loki pri Zidanem mostu.

Prosilci morajo biti zmožni v govoru in pisavi obeh deželnih jezikov in s pričevali dokazati, da so že opravljali uspešno tako službo. — Plačilo na leto 900 K in prosto stanovanje. Prošnje do 20. svečana 1908.

Župan: **Al. Juvančič**.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

„Kmečke hranilnice in posojilnice v Št. Petru v Sav. dol.“

registrovana zadruga z neomejeno zavezo“

kateri se bode vršil

v nedeljo, 9. svečana 1908 ob 8. uri predp. v posojilniških prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka pro 1907.
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

Pozor gostilničarji!

V najem se da pod ugodnimi pogoji popolnoma prezidana, že dosedaj najbolj obiskovana gostilna v Slov. Bistrici. K isti pripada več sob za prenočišča, gostilnični vrt in veliko poslopje za ljudske voznike. Tudi mesarija bi se z zdatnim dobičkom lahko izvrševala. — Natančneja pojasnila daje

Posojilnica v Slovenski Bistrici.

Več lepe in fine

damske obleke

se prodaja.

Kje? se izve v „Zvezni trgovini“. 83 2-1

Sprejme se takoj dobro izobražena, poštena 70 2-2

prodajalka za usnje.

Dobi dobro plačo. Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo „Domovine“ v Celju pod naslovom „**usnje**“.

Veliko poslopje na Spodnjem Štajerskem

pripravno za umetni mlin ali tovarno, vodna moč, zraven kolodvora in glavne ceste, se zaradi ostarelosti posestnika takoj prodaja. — Kje, pove upravništvo „Domovine“. 77 3-2

Močnega

74 2-2

učenca

sprejme takoj

pekarija **F. E. Vošnjak**

Celje, Graška cesta.

Žene!

ako Vam zaostaja kri, Vas ozdravi **P. Ziervas**, Kalk pri Kölnu št. 265. Gospa G. v M. piše: „Vaše sredstvo je naglo pomagalo“. Prosi se, da priložite znamko za odgovor. 8 6-4

Suhe gobe, brusnice, maline, želod, jabolke, hruške, fižol, sploh vse deželne pridelke kupi

Anton Kolenc,

trgovec v Celju

Narodni dom in graška cesta.

Prednosti

17 6-5

„**Talanda Ceylon čaja**“ „**Santa Elena**“ **Jamaica ruma**:

fin okus, nežen aroma, izvrstna kakovost.

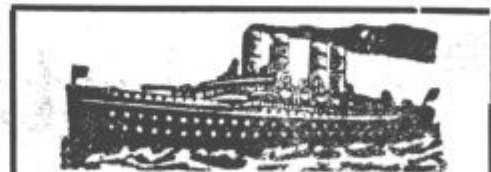

Edina slovenska puškarska tvrdka

Ludvik Borovnik

v Borovljah na Koroškem.

Najboljša delavnica za temeljito popravo lovskih pušk, za izdelovanje novih vložnih cevi za kroglice in drobni svinec, za nasažanje novih kopit. Dela po najnižjih cenah! Kdor si želi nabaviti novo, zanesljivo in ceno puško, naj zahteva najnovejši slovenski cenik, kateri se brezplačno dopošlje. 9-5 Velika zaloga raznovrstnih revolverjev od 7 K naprej.

Kunard Line

TRST-NEW-JORK

Je najpripravnejša, najcenejša in najboljša pot iz LJUBLJANE v Severno Ameriko, ker to dni dolgotrajne mučne vožnje po raznih železnicah, nobenega presedovanja ne prenočevanja in sploh nobenih postranskih stroškov mej potjo. Parniki soprostorni, varni, zračni in snažni; vozijo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Pojasnila daje in karte prodaja glavni zastopnik **Andrej Odiassek**, Ljubljana Slomškova ulica št. 25, poleg cerkve Sv. Jožasa.

Odhodi parnikov iz Fiume: Caronia, torek 28. jan. 1908. Pannonia, sredo 26. jan. 1908. Carmania, sobota 8. febr. 1908. iz Trsta Slavonija, sredo 12. febr. 1908. Pannonia, sredo 26. febr. iz Liverpoola: Lusitania, (največji in najlepši parnik sveta) 7./3., 4./4., 25./4. in 16./5. 1908. Mauretania 22./2., 21./3., 11./4., 2./5. in 23./5.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ul. št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pisarni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Za predpustno sezono:

serpentine kotiljone čepice

svinčniki kamenčki peresa tablice peresniki gobice radirke črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, grafi, ali po usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnat vrec vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in svetilicami od najprostejših do najfinejših izpeljave.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznana dobro blago. © Solidna in točna postrežba

Generalna agentura

vzspedicio potnikov v vse kraje z najboljšimi in najhitrejšimi parniki na svetu, čez
Basel, Pariz, Havre v New-York.
Prevoz po morju samo **do 7 dni.** — Vsa nadaljna pojasnila, kakor tudi slike notranjosti parnikov, dajemo takoj in brezplačno. — Pišite samo na:

12 44-5

Amerikan. transportno društvo

(Predsednik: Frank Zotti, New-York.) 4. Solothurnerstrasse, Basel, Švica.

Kupujte narodni kolek!

Na drobno in debelo!

5 10-5

Na drobno in debelo!

Ivan Ravnika, Celje

trgovina s špecerijskim blagom, barvami, deželnimi pridelki in vinom.

Priporočam svojo dobro založeno zalogo k božiču vse vrste južnega sadja in sardin, posterv v olju, slanikov, rusov in polenovke, direktno importiranega najfinjšega ruskega in kitajskega čaja, Jamaica rum, konjaka, vseh vrst zdravilnega vina. Za zimo posebno še priporočam salonski petrolej v vrčkih Kaiserol. Proti kataru znano dobro uplivačo slatino Emaquelle in Constantinquelle. Častiti duhovščini priporočam sveče za cerkve vseh vrst in velikosti.

Nizke cene!

Točna poštežba!

SINGERjevi šivalni stroji

za vse mogoče namene

ne le za obrtne, temveč tudi za vsa družinska šiviljna dela se dobijo le pri nas.

39-4

Pazite na to, da se kupuje le v naših trgovinah.

Naše trgovine poznate vse po tej sliki.

SINGER Co. akc. družba za izdelovanje šivalnih strojev, CELJE, Kolodvorska ul. 8. Podružnice v vseh večjih mestih.

POZOR! Vsi drugi šivalni stroji pod imenom Singer, po drugih trgovinah so sestavljeni po našem starejšem sistemu, kateri padalec zaostaja za našimi novjšimi sistemi družinskih šiv. strojev v konstrukciji zdatnosti in vzdržljivosti.

Zastoni ostanke

volnene in cajgaste v trgovski hiši na debelo in drobno.

R. Stermecki, Celje

ne more nihče zahtevati ampak prodajo se pa veliko pod lastno ceno vsaki prvi teden v mesecu.

Po pošti proti povzetju zavitek po 5. 10, 20 K. Posebno ugodno za trgovce,

16 47-5

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KVEDER žalec v Savinski dolini, Stajersko.

13 130-12

Nova vinska postava

v obliki plakata dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Galošne,

prave ruske, s znamko „ZVEZDA“ PROVODNIK priporoča

P. Kostič v Celju.

Karol Vanič Celje Narodni dom

Velika trgovina manufakturnega blaga. :: Zaloga modnega in črnega sukna, svile in perila.

Velika izber najnovejšega blaga za ženine in neveste. Specijaliteta „Lilijsko platno“. Najnižje cene.

54 5